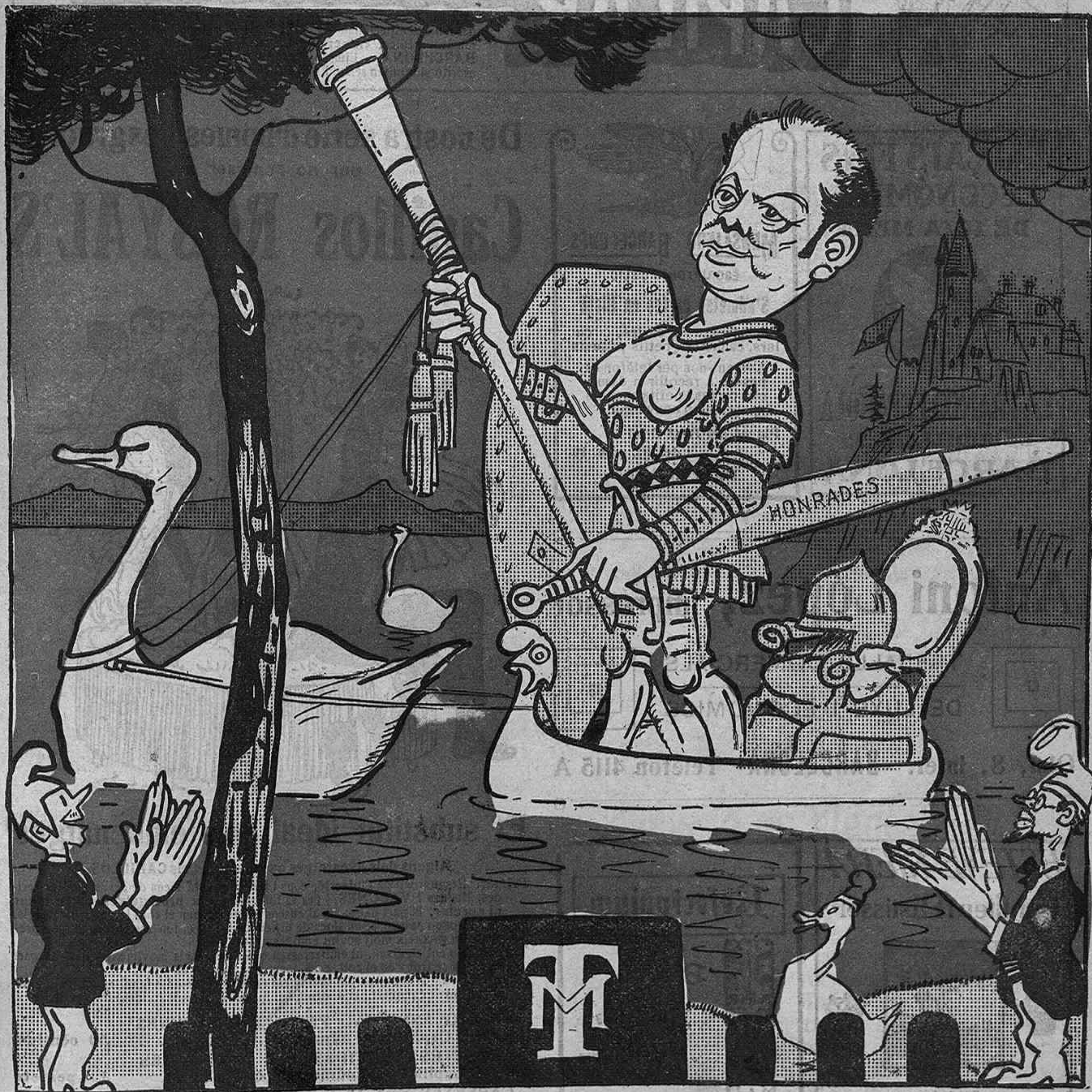

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2037 :: Any XL 10 cèntims — Atrassats 20 BARCELONA 11 DE GENER DE 1918

TEATRE DE L'OPERA MUNICIPAL

Lohengrin-Morales Pareja, cavaller del Sant
Grial, entra en escena.

Perfumeu vos amb LOCIONS de MYRURGIA

Calvicies-Caspa-Caida del CABELLO

CAPILAR

AMERICANO

del famoso especialista Dr. MEZQUIDA. — Éxito grandioso! — Tratamiento médico. «Americán Clínica», Plaza Buensuceso, 2, pral., BARCELONA. — Limpio. Agradable. Higiénico. Informes gratis por escrito si remiten sello. En droguerías y farmacias, 6'50 pesetas frasco

CALÇATS FINS
I ECONÒMICS
DE TOTA MENA

LA FRANCO ESPAÑOLA
ESCUDILLERS, 25
BARCELONA

MENSAJERO BARCELONÉS

ESCRIPTORI PÚBLIC

S'admeten cartes en llista

Repartiment de cartes, circulars, esqueles i petits paquets

Avisant-nos per telèfon es passen a recollir a domicili, cartes i petits paquets per a on convingui

Places del Beat Oriol
i del Pl, núm. 10
TELÈFON A 4499

De nostra serie d'homes desgraciats
per no conèixer els

Capillos ROSYAL'S

Antoni López, impressor

TREBALLS COMERCIALS
DE LUXE I ECONÒMICS

Olm, 8, inter. -BARCELONA- Telèfon 4115 A

ESTEVE RIERA
Confiter i Pastisser

Pa de luxe

RAMBLA D CANALETES 9111
TELÈFON. A. 2766
BARCELONA

Refectonium

Brasseries

Pâtisseries

Snackeries

Rambla del Mig, 36-38
:: Telèfon A 4646 ::

El substitut ideal dels embenatges

Alguns dels aventatges que ofereixen els CAPILLOS

Primer. Resguarden de l'infecció, cops i rascades, tota mena de grans, petites ferides, llagues i VACUNES, i per sa forma còncava protegeixen sense tocar ni apretar, la part danyada, al ensemps que retenen el cotó i remeis necessaris. Segon. Poden aplicar-se en llocs de difícil embenatge, i no s'escorren ni's desprenen com succeeix molt sovint amb les venes. Tercer. No enlletgeixen, ni embarrassen o dificulten els moviments quant la part danyada se troba en el coll, cara, mans, etc., per últim. Quart. Donat el seu preu tan sumament econòmic, totes les famílies poden adquirir un surtit complet per a atendre al instant qualsevol accident imprevist.

ESTOIG ESPECIAL PER A LES VACUNES amb tres Capillos del número 14.	50 cèntims
CAPSETES SURTIDES PER A FAMÍLIES amb 10 Capillos dels números 2, 3, 4, 13 y 14.	1 pesseta
CAPSETES amb 12 Capillos d'un sol model amb qualsevol dels números 2, 3, 4 ó 13.	1 pesseta

DEMANEU-LOS A TOTES LES FARMACIES

DIPOSITARIS: Vicente Ferrer y C.^a— Hijo de J. Vidal y Ribas— M. Dalmau y Oliveres — Sociedad Anónima Clausolles— Pedro Homet y José Segalá.

El bon alcalde

A nascut un nou valor estadístic: l'alcalde. En les aplicacions de la aritmètica a la política, se sumaven o restaven vots, candidats, regidors o diputats triomfants, però els alcaldes no representaven cap quantitat susceptible de operacions. Tots els altres càrregos i investidures populars eren un número sumable o restable, menys els alcaldes, que no eren més que alcaldes, com si el seu nomenament obeís a un albir o bé, al contrari, a voluntat estranya al funcionament normal de la política.

Ara, amb la supressió de les alcaldies de reial ordre, el batlle és batlle i ademés un número, i ademés una estadística. Aixís, ja sabem que en les trentasis poblacions de Catalunya que són caps de partit judicial, els republicans tenen catorze alcaldes, sis els regionalistes, quatre els conservadors, etc. Fòra l'imposició del Govern, ha vingut la repartidora, i uns alcaldes són nostres i altres d'ells, i aixís com abans solament en tenia el rei, ara partits com el Republicà Català, que amb prou feines posseeix les tres coses que calen a tot partit que s'estimi, és a dir, segell, pis i bandera, té set alcaldes, un més que la «Lliga», dos més que els conservadors, cinc que els reformistes i sis que els radicals, que no n'han aconseguit més que un.

Un, però tan singular i representatiu, tan únic, que equival als set del «Bloc» i als sis de la «Lliga» i als quatre dels conservadors. No cal dir que aquest alcalde és el nostre, el de Barcelona, don Manel Morales Pareja. Tan honrat és que fins perteneix a la família dels Morales; tan optimista que quan no canta, despatxa vi; tan singular que quan ja tot es fa i es diu en català, ell parlarà en un andaluc verge i castiç que arribarà a *cañí*. És un alcalde de ciutat alegre i confiada, de nit de Sant Joan, de dia de Pasqües, de festa amb panera—turróns, Xampany i Xerès Morales Pareja;—un alcalde que hauria de distribuir la presidència del Municipi amb la del Conservatori de Musica i la de la plaça de toros.

Un conservador, infeccionat per les idees dels conservadors francesos, diria comença la democràcia espanyola a seguir d'aprop els procediments de la francesa.

Un conservador, infeccionat per les idees dels conservadors francesos, diria comença la democràcia espanyola a seguir d'aprop els procediments de la francesa.

Segons aquests conservadors, la república veïna se redreça sostinguda pels *marchand du vin* i no és pas un sòcol de marbre lo que aguanta a Mariana sinó un taullell de zenc. Un dia l'imperi del vi arribà a la més alta magistratura amb En Fallières, gran viticultor. Ara el nostre republicanisme popular, que no és pas tavernari, val a dir-ho, però que ha begut molt sovint per la vinguda de la república, té el seu Fallières en l'alta magistratura popular. I el nostre president posseeix tota la benignitat i patriarcal senzillesa del de França. Li manquen unes barbes solemnes, però en canvi exhibeix unes patilles entendridores.

Jo sento per aquest alcalde andaluc, filarmònic i bò com una copa del seu amontillat, una tendre afecció literaria. En les velles èpoques, els pobles devien elegir per a regir-los un magistrat com En Morales Pareja que parlés dolçament, que produís unes coses grates, i pogués en les hores turbulentes pronunciar un discurs que semblés una cançó, o una cançó que semblés un discurs. Hi havien hagut masses marquesos i excessius personatges en la nostra alcaldia per a no estimar-nos an aquest home senzill, que sembla va dient com En Pere Corominas quan demanava llibres: «No em dongueu cap disgust, us cantaré una cançó».

Tenim fama de ciutat aixelebrada i tràgica. Quan es parla de nosaltres es parla de bombes, de convents cremats, de fusellaments, de setmanes tràgiques, de cops de falç i d'esvalots, i com si fós elegit per l'«Atracció de Forasters», el nou alcalde, representació de la ciutat, avença cap a nosaltres, grassonet, vermell, amb patilles de *Barbero de Sevilla* i una copa a la mà, saborejant un vi generós de marca propia, com en un cartell...

PARADOX

DE TEATRE CATALÀ

La dimissió de l'Ignasi Iglesias

EMINENT dramaturg don Ignasi Iglesias ha presentat a l'Empresa del teatre «Romea» la dimissió del càrrec de director artístic.

Dels comentaris infinits i de de les dites més o menys substancials que aqueix fet ha suscitat entre autors, artistes i gent interessada, no'ns en volem fer ressò. A uns i a altres els creiem apassionats al defensar els seus diferents punts de vista.

Nosaltres, per lo que'ns devem al públic, i tota vegada que'l senyor Iglesias, contra la seva costum, no ha

parlat, no podem fer altra cosa que circumscriure'ns al fet, que entranya per sí mateix prou greuetat, puix se dilucida amb ell la qüestió nacional de vida o mort del Teatre Català.

I el fet, encara que se'ns vulgui endolcir el fracàs, no pot ésser més dolorós per al ressorgiment de la gloriosa escena catalana. El fet, és que l'autor de *Els vells*, home intès, enèrgic i laboriós, dels bons intents i de l'abnegació patriòtica del qual ningú en dubta, s'ha vist obligat a abandonar la direcció de un teatre, vell casal de la nostra *Talla*, que havia començat amb els millors auspicis, inaugurat solemniament (amb assistència de la *Banda Municipal*; això no passa d'ésser un detall, però cal remarcar-ho), apoiat per les corporacions oficials i protegit per determinades i importants associacions catalanistes. I el fet és que tots sabem que aqueixa sensible baixa o dimissió, la basa únicament el senyor Iglesias en el fracàs econòmic i artístic de la curta temporada que va d'octubre a Reis; en la manca de públic a les representacions donades al «Romea» per una companyia d'actors, qualificada per ell mateix d'*heterogènia* (sinònim de dolenta), i a pesar de haver-se estrenat en molt poc temps quatre obres grosses d'autors tan acreditats com En Pin i Soler, En Pous i Pagés, l'Apeles Mestres, En Puig i Ferrater i el propi Ignasi Iglesias.

Si l'il·lustre ex director hagués donat ja a hores d'ara al públic una explicació sincera justificant la seva actitud, bo-i aportant dades que segurament haurien sigut interessantíssimes i haurien ajudat a aclarir-nos el tenebrós assumpte, avui podriem atrevir-nos a certs comentaris que fariem gustosos per a deixar les coses en son lloc i donar cada cosa al seu Cèssar. Ara, tal com han trascendit les noves a l'espectació popular, és impossible formar un serè judici. Tan sols ens cal preguntar, posant al qüestionari tota mena de dubtes i acompanyant-lo sempre de la més ignocenta de les ironies:

¿Perquè ha dimitit la direcció artística del «Teatre Romea» el senyor Iglesias?... ¿Per culpa dels còmics *hete-*

rogènis?... I qui va encarregar-se de formar el quadro de companyia?... El senyor Iglesias?... Aquell mateix senyor Iglesias que va dir que un bon comediant se fabrica amb una canya i uns sabatots?

El fracàs no ha sigut per culpa dels interpretadors, sinó de les obres?... I qui era l'encarregat de elegir les obres destinades al escenari del carrer del Hospital? El senyor Iglesias?... Aquell mateix senyor Iglesias que va dir que «li farien favor si no li enviaven més obres per a estrenar»?

Perquè suposem que l'ex director no voldrà autoritzar allò que se li atribueix en una interviu de que la culpa del fracàs és d'En Guimerà i d'En Rusiñol, per no haver donat les obres promeses. Això que valdria tant com una bofetada als joves autors dramàtics, en boca del senyor Iglesias, no estaria gens bé, ell que sempre ha cantat la joventut.

I res més. Fetes les preguntes que acabem de exposar i a manca de explicacions de caràcter oficial per a poder-hi escriure uns comentaris marginals, ens acontentem amb constatar el fet dolororíssim: la dimissió de don Ignasi Iglesias davant el fracàs de la passada i relativament curta temporada de Teatre Català a «Romea».

Recordin els nostres llegidors que, ara fa cosa de mig any, en aquestes mateixes columnes, un nostre amic, en dues cartes obertes endreçades al benemèrit senyor Fàbregues, empressari del «Romea», feu algunes advertències patriòtiques encaminades a la bona marxa de la temporada catalana que s'anava a començar. Aquelles cartes tornen a tenir avui una actualitat, una trista actualitat, perquè han resultat una profecia.

El senyor Iglesias ha dimitit la direcció del Teatre «Romea»?... ¿Creu, finalment, que és incompatible el càrrec de director amb el d'autor?... Nosaltres, per la part que ens toca, com a bons catalans i entusiastes admiradors de la escena regional, aplaudim sincerament l'extrema resolució bo-i felicitant-lo de tot cor per la seva abnegació i la seva delicadesa. I li desitgem, també de tot cor, grans èxits i nous triomfs com autor dramàtic.

Fracàs del Teatre Català?... Ah, no!... Fracàs d'uns senyors plens de bons intents però errats de mig a mig, en tot cas. El Teatre Català, hò, gracies a Déu.

El darrer fantasma

Ressucitaren en el mes de novembre els fantasmes i tornaren a morir, amb l'any. Ja poden tornar a córrer per les fosquetats de Sant Gervasi les parelles, passejar la seva íntegra ignocència les nòies pels carrerons de Gràcia, i tornar a casa tranquil per totes les vies de la ciutat, el bon burgès. Els fantasmes s'han reintegrat a les seves fosses.

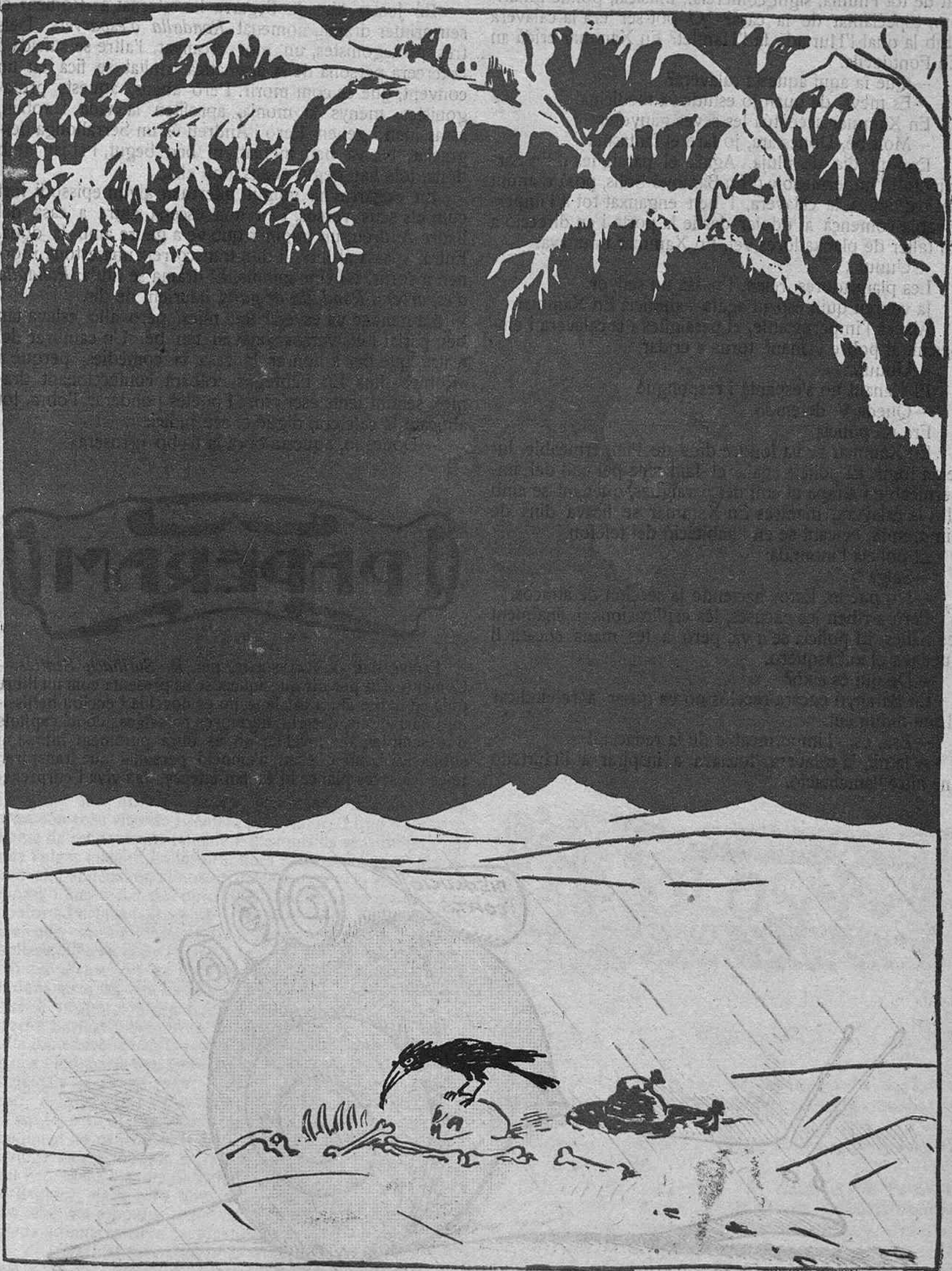
Però l'història del darrer fantasma sembla una humorada d'En Mark Twain. Veureu... Heus-aquí que a l'impremta de *La Publicidad*, un dels redactors, l'Eugeni Xammar, badallava entre telegrama i gasetilla. En un recó se va fixar en una calavera. ¿Què, hi] feia aquell

EL POBRE BARCELONÍ

— Vol que li digui la veritat?.. Sé que estic mort, però no sé si és de fret o de gana o de totes dues coses al plegat.

REFRANER POPULAR

«Any de neu, any de Déu»

crani, damunt del Diccionari Enciclopèdic? ¿Dir l'inanitat de tot l'humà, sigui comercial, musical, polític i marítim, especialitat de la casa? ¿O pot-ser era la calavera amb la qual l'Hurtado fa l'Hamlet? En Xammar cridà an En Fontdevila.

—Què fa aquí aquesta calavera?

—Es meva, de quan jo estudiava medicina.

En Xammar accentúa les seves ganyotes.

—Molt bé, Doncs ara, jo faré el fantasma.

Era un dia de pluja. Agafà el paraigües d'En Sarmiento i l'impermeable d'En Baranyó-Solis, posà damunt del paraigües la calavera, i ben enganxat tot a l'impermeable començà a udolar desde la porta i en direcció a un taller de planxadores veí. En Xammar bramava:

—Uuuul...

Les planxadores, rèien. I passà un senyor.

Ja veureu quin espant agafa—anuncià En Xammar.

Aixecà l'impermeable, el paraigües i la calavera i embestint al pobre vianant, torna a cridar:

—Uuuul...

El vianant no s'espantà i respongué

—Queda V. detenido.

Era un policia.

En Xammar se va fondre dins de l'impermeable. Intenta fugir. El policia agafa el fantasma pel coll del impermeable i atrapa el coll del paraigües, quedant-se amb ell i la calavera, mentres En Xammar se ficava dins de l'impremta, tancant-se en l'habitació del telèfon.

El policia l'intimida:

—Salga V.

—No puedo. Eatoy haciendo la sección de atracos.

Però arriben les excuses, les explicacions i finalment les rialles. El policia se'n va, però a les mans encara li quedava el xubasquero.

—De qui és això?

En Baranyó encara recelós no va gosar a reivindicar el seu indument.

—Es... es... l'impermeable de la redacció!

A la nit, la calavera, tornava a inspirar a l'Hurtado una altre llamentació.

En Josep M.ª de Segarra ha estrenat a «Romea» el seu primer drama, nomenat *Rondalla d'esparvers*. Dels tres protagonistes, un mor escanyat, l'altre se suïcida i la tercera persona de la dramàtica trinitat se fica en un convent, que és com morir. Però abans, aquests protagonistes, menys la monja, aprofiten la vida i roben, assassinen i geuen. Però l'Andreu és un Serrallonga desgraciat. Ni va ben menjat, ni ben begut, i si jau amb dòna, tots han gegut abans amb ella.

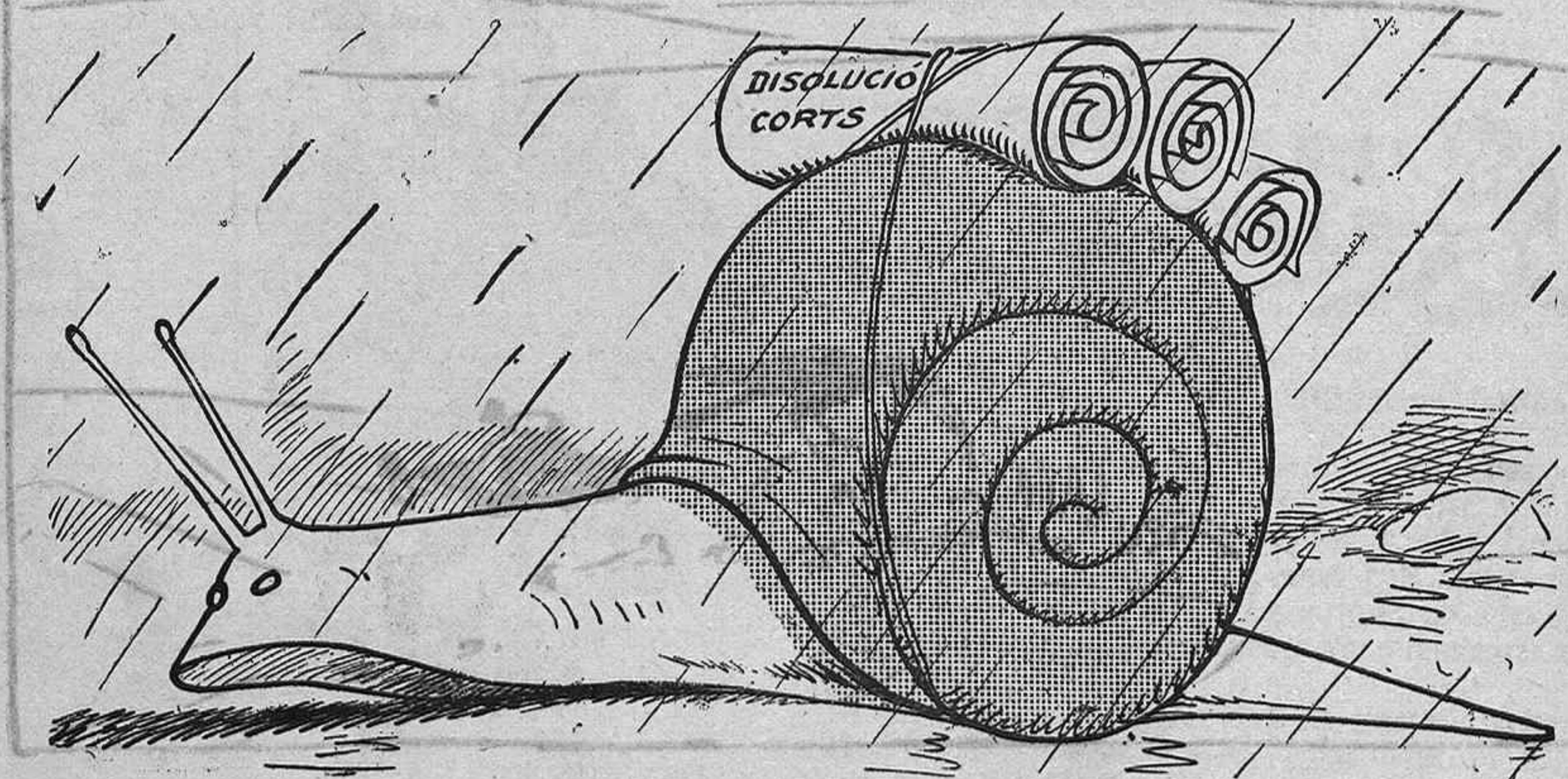
En Segarra ha volgut intercalar algun epissodi fort com els seus versos, i en una escena entra a casa del lladre Andreu, un traginer que ve a geure amb la dòna. Entra, «passa al llit», li diu, transcorreix una estona i tornen a sortir. Ni cinc minuts. El drama se titula: *Rondalla d'esparvers*. *Rondalla de galls*, hauriem de dir.

La gent se va esverar una mica, però allò estava tan ben parlat i els versos sonaven tan bé. Un cambrer del teatre, que per a honrar la casa fa comèdies, perquè a «Romea» fins En Fàbregas acabarà confeccionant drammes, sentint tants escriptors i poetes ponderar l'obra, tot abocant la cafetera, digué el seu judici:

—Doncs jo, aquesta obra la trobo «grosera».

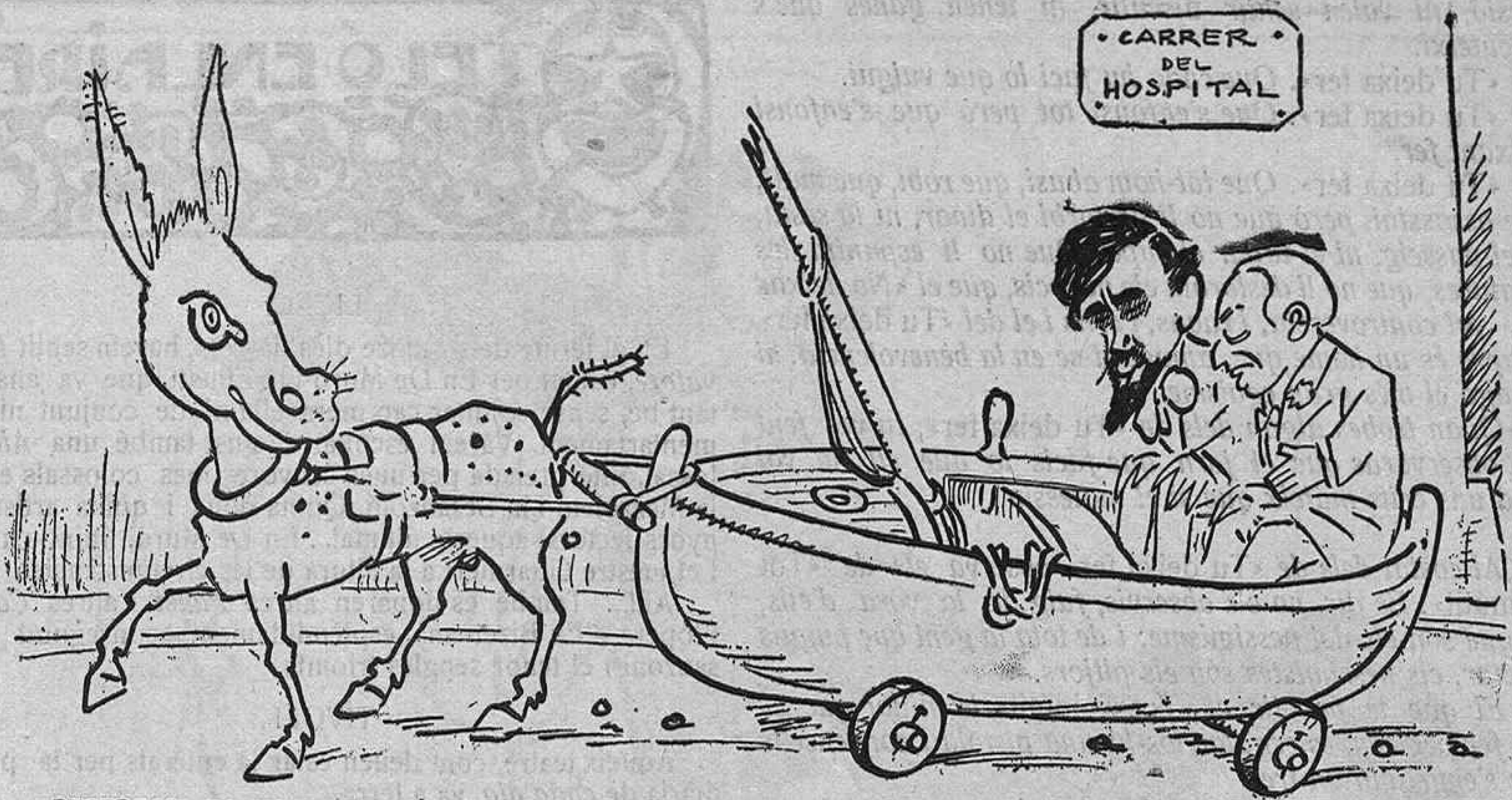
LLIBRE DEL CONVALESCENT, per R. Suriñach Sentles.— Començarem per dir que aqueix se'ns presenta com un llibre únic en la literatura catalana; no és novel·la i enclou bellíssimes narracions, descriu hermosos paisatges, conté capítols que semblen de novel·la; no és obra purament íntima ni subjectiva i, no obstant, l'emoció personal que transpiren totes les seves planes hi és tan intensa, tan viva i corprene-

EL CARAGOL

—No s'impacientin, que ja hi arribaré, ja, un dia o altre.

REPERTORI TEATRAL CATALÀ

«La barca dels afligits»

dora que podria dir-se que'ls dos personatges protagonistes de l'obra, el *Convalescent* i l'*Amic*, estan constantment fòsos en un i que aquest un és l'autor del llibre.

La característica d'En Suriñach, ja en els seus llibres de prosa anteriors, fou una honrada i casolana sentimentalitat pulquèrrimament habillada amb una senzillesa i una claretat d'expressió incomparables. Avui aqueixa característica és en ell més remarcable encara, amb l'aventatge de que l'escriptor se'ns mostra més perfecte, més hàbil, més madur, més depurat.

Tot seguit de començada la lectura d'aqueix *Llibre del convalescent*, llibre que no és pas tan concirós com sembla dependre's del títol, ans al contrari, és un cant magnífic a la vida ingènua i natural, el llegidor comprèn que tot aquell bé-de-Déu de impressions de malalt que va per bé, que's lleva, que surt, que va al camp, que torna a la lluita per la vida, són cosa viscuda i sentida per l'autor, i que l'autor és home de refinat temperament i d'exquisida sensibilitat a qui una vulgar malaltia ha inspirat unes tendríssimes pàgines de consol. I aqueixa és, al nostre entendre, la més alta qualitat moral, i fins social, de l'obra d'En Suriñach; que el seu llibre conforta i aconsola, com un llibre d'oracions místiques a un creient o com un llibre clàssic a un descregut amador de la bellesa. Quelcom de les dues coses respira la nova producció del jove autor, un misticisme panteista en el fons, que li dona aires de cosa eterna; un classicisme serè en la forma, que li proporciona la bellesa necessària. No obstant, el nostre Suriñach Senties és un home tot cor, poeta abans que tot, educat en les corrents romàntiques i no pot sustreure's a l'influència dels bons versaires i prosistes íntims i sentimentals que han sigut el seu guia en el camí de sport-literari, diguem-ho aixís, emprès per ell ja fa alguns anys. D'aquí la seva obsessió per a poetitzar i sentimentalitzar constantment les petites coses de la vida i els més insignificants i vulgars estats d'ànim; però això, que en un esperit indelicat i en mans barroeres seria monotonia i produiria fadiga al llegidor, en la seva obra hi és tan natural, tan escaient, tan feliç, tan espontani, que en resulta una gràcia més, que ajuda a remarcar-li la personalitat.

El *Llibre del convalescent* és el llibre de la bona amistat per a tots els homes i per a totes les coses; el llibre de l'amor humà en tota sa puresa; un amor vulgar, el nostre amor de cada dia, interior, resignat, amable i feliç amb tanta prosa i tant insignificant com l'envolta, prosa que per a la majo-

ria dels mortals pobres d'esperit resulta d'una cruel monotonia o d'una inconsciència aclaparadora i que l'autor ens ensenya a comprendre i a estimar; a fer-nos bons per ella mateixa, demostrant-nos que'l consol de l'infelicitat humana radica en nosaltres, en sapiguer mirar 'al nostre entorn i volguer obrir el cor al sentiment; en «conrear el nostre jardí», que deia Voltaire.

Per tot lo exposat, que és lo que ben sincerament ens inspira, creiem que aquesta obra del nostre estimat amic i col·laborador mereix assolir un èxit falaguer i perdurable; per això i per la presentació, que és esplèndida; digne estoig de les bel·leses que s'hi enclouen.

SEPT SCIENCIES

«TU DEIXA FER». — «TOT ÉS INUTIL», I ALTRES

Observem, avui dos tics més, per a acabar, i deixem an el llegidor que ell mateix es faci els seus estudis d'investigació fraseològica.

Parlem avui dels de «Tu deixa fer», comparant-los amb els de «Tot és inútil».

El que té per costum el «Tu deixa fer» ja d'entrada sense reflexionar, el pots considerar un «panxa contenta».

El «Tu deixa fer», és un estat de mandra, d'ensopiment, de droperia. El «Tu deixa fer» vol dir: «No m'amoïnis». És l'home que, passi lo que passi, no té ganes d'encaparrar-s'hi; el que li agrada pair bé, que no el pertorbin i que no el contradiguin.

Els homes del «Tu deixa fer» no admeten cap dis-

cussió, ni volen sentir discutir, ni tenen ganes que's discuteixi.

«Tu deixa fer». Que cada hu faci lo que vulgui.

«Tu deixa fer». Que s'enfonsi tot però que s'enfonsi deixant fer.

«Tu deixa fer». Que tot-hom abusi, que robi, que mati, que assassini, però que no li pertorbi el dinar, ni la sesta, ni el passeig, ni el tallar el cupó. Que no li espantin les criatures, que no li destorbin els negocis, que el «No deixar fer» vol controversia, i raons, i crits i el del «Tu deixa fer» sempre és un home que, amagant-se en la benevolència, hi amaga el més gran egoisme.

Quan trobes algun dels de «Tu deixa fer», tu ves fent i ja observaràs que el jorn que facis lo que ell no vol farà uns crits mateix que si el matessin.

Al costat dels de «Tu deixa fer» observa els de «Tot és inútil». Es dir, no els observis, fuig de la vòra d'ells, perquè són els del pessimisme; i de tota la gent que puguis tractar, els pessimistes són els pitjors.

El que té per tic el «Tot és inútil» lo millor que es pot fer per ells, és regalar-los-hi una pistola i convence'ls que s'engueguin un tret.

Si verdaderament «Tot és inútil», pleguem, que tot sera per demés. Es inútil tenir diners un pobre, casar-se, quedar-se solter, viure, morir, tenir fret, tenir calor. En havent dit el «Tot és inútil», tan se val que't matis com que visquis i tan inútil és una cosa, com l'altre i no en parlem més.

Cada vegada que havem trobat algun dels del «Tot és inútil» ens l'havem mirat sorpresos. Perquè camina aquest home? ens havem dit. Perquè menja, perquè té fills, perquè pren cafè, perquè du paraigües, perquè es fa enllustar les sabates, perquè es belluga, perquè no's belluga si tant mateix «Tot és inútil»?...

Si mai necessites algun consell, garde'l ben bé d'anar-los a trobar, perquè et deixaràn amb un pam de nas. En haver-te dit que «Tot és inútil» ereuràn haver-te aconsellat i es quedaràn tan satisfets.

Perquè aquests diables de pessimistes, solen viure satisfets. Sembla que ja hagin resolt el problema de la vida. «No hi ha res a fer». «Doncs deixem-ho corre» i tot deixant fer i veient-ho tot negre viuen més que Matusalem. Com que fins anar a l'altre món «Es inútil», no porten pressa i vinga anar vivint.

El «Tot és inútil» per ells, és com un seguro moral. Estàn assegurats al «Tot és inútil», i naturalment, com «Tot és inútil», no passen cap mal de cap, perquè el mal de cap també és inútil.

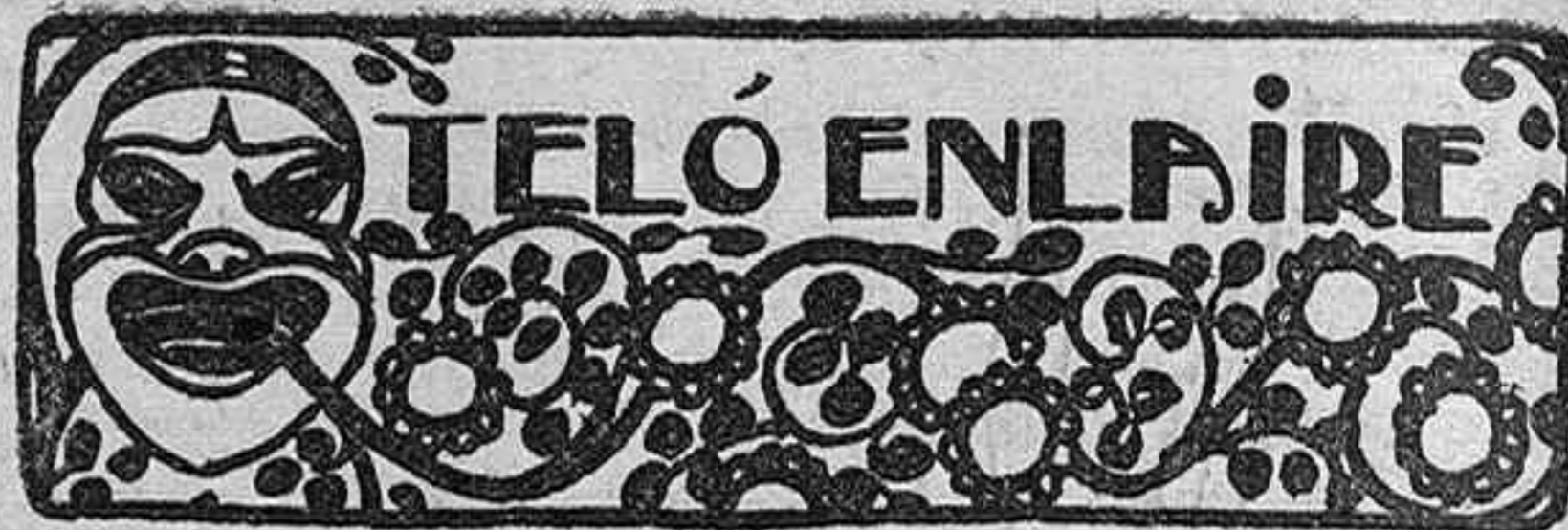
*
**

I prou. Podriem citar-ne quasi tot un diccionari. Aixís com cada home té el seu nas, i les seves cames, i el seu ventrell, també tot-hom sol tenir una frase, que quan és un xic carecteritzada i s'ha fet crònica an el seu parlar, sol ésser un mirall del seu gènit.

Observa-ho tu mateix i veuras els grans resultats que't donarà per a conèixer el fons d'un home.

I perdone'm aquesta llauna i deixem acabar amb una frase, frase que no pot ésser més innocent i que també podria ésser un d'aquests tics: «Qui no sap què fer, el gat pentina».

XARAU

LICEO

En el terme dels quinze dies darrers, havem sentit *Il Trovatore*, cantat per En De Muro i la Zinetti, que va anar bastant bé, sense resultar cap meravella ni de conjunt ni fragmentariament. Vàrem escoltar de gust també una *Aida* colossal, interpretada per unes senyores més colossals encara: la Mazzoleni i la Besanzoni. Quina dòna i quina artista, senyors lectors, aquesta última!... En De Muro, lluint-s'hi força i el mestre Guarnieri a la altura de les circumstàncies.

Ah!... També es donaren altres *Faust* i altres *Carmen*. L'òpera d'En Bizet anà esplèndidament, aconseguint la Besanzoni i el tenor sengles triomfs.

TÍVOLI

Aqueix teatre, com deuen estar ja enterats per la premsa diària de cada dia, va a terra.

La darrera obra estrenada en ell tinc entès que haurà sigut *El rajá de Bengala*, opereta del mestre Calleja amb lletra dels senyor Perrin i Palacios; una obra entretinguda que agradà a la parròquia i que fou molt ben interpretada per part de les senyores Lloró i Fuentes.

El «Tívoli» va a terra i per a celebrar els seus quaranta i tants anys de vida (s'inaugurà amb la *Teta gallinaire*, interpretada per la Mateu, En Roca i En Colomer) i per a celebrar també la seva mort, tingué lloc dilluns passat una funció-aconteixement prenent-hi part l'Enric Borràs, l'Amàlia Isaura i En Pep Bergés.

Se diu que molt aviat començaran les obres de construcció, en el mateix solar, de un gran teatre de luxe i confort a la moderna, destinat a espectacles de tota mena.

El «Tívoli» és mort!... Visca el «Tívoli»!

NOVEDADES

Per a la funció d'ignocents s'estrenà la farsa rabelaisiana *El gat dels frares*, traduïda per En S. Vilaregut, una obra còmica de un gènere especial, molt delicada, molt plena d'ironia i molt ben construïda. Es llàstima que, degut a certes causes que no podem nosaltres esbrinar, s'hagin sospès les representacions de aquesta obra, a la qual tots, traductor i interpretadors hi aportaren un notabilíssim esforç.

Una juguina de don Josep Meifrèn, *Jocs d'infants (Lliçó de nens)* s'estrenà així mateix al cap de pocs dies. L'acció és senzillíssima, quasi diríem insignificant; un quadret per a un marc reduït, però la faula resulta plena d'emoció i la lliçó hi és ben patent i enginyosa, únics propòsits de l'autor debutant. El diàleg dels nens, les úniques figures que parlen, té la naturalitat i la gràcia ingènua que calia. En resum: una encertada obreta, gens pretenciosa, que denota en l'autor remarcables disposicions per al gènere dramàtic.

Fou molt ben interpretada, sobre tot per lo que toca als menuts artistes.

No som a temps de parlar de l'obra de l'Adrià Gual *Hores d'amor i de tristesa*, que s'estrena avui. Ho deixem per a la setmana entrant.

ROMEA

Dimarts debutà un poeta jove, En Josep M.ª Segarra; un poeta que coneixiem pels seus versos vigorosos; i s'omplí la sala del carrer del Hospital. Tres actes de curtíssimes dimensions constitueixen *Rondalla d'esparvers*. Obra de caràcter poemàtic, acció rectilínia, massa rectilínia, que sembla creada únicament per a lluïment del versaire, no deu jutjar-se com un drama dels de cada dia. Per la manera com l'au-

ELS HEROIS DEL CARNAVAL

— Ens divertirem força, aquest any Pierrot?
— Què dius?... Amb el nas fret, la panxa prima i
la butxaca buida, conta quin humor!...

tor ha condensat i simplificat la tragèdia, per l'estructura primitiva de les poques escenes que conté i fins per la situació plàstica dels personatges, sembla més aviat un llibret per a música, destinat a una òpera o a una sarçuela dramàtica. Per això creiem que l'obra, condensada en un acte, hauria guanyat molt.

El drama, no obstant, hi és, fort i robust; un drama suggestiu i tot, per la descarnada psicologia dels personatges; el drama íntim del amor funest, el drama de les ànimes pures, verges, rebel·lant-se contra els baixos instints. Lo que no hi ha és picardia ni experiència teatral en els procediments per a que tot això arribi amb la deguda versemblança, amb l'indispensable naturalitat viscuda al esperit del espectador. El vigor, l'energia, moral o amoral, dels tres personatges que formen l'eix del drama, tots ells de gran relleu, tot hi és abocat, com vulgarment diríem pel broc gros; tot vessa del cor d'aquella gent un xic estranya o extraordinària sense matços, ni sobtileses, ni gradacions, que si existeixen realment en la vida també deuen tenir-se en compte en la escènica ficció.

El llenguatge, apart d'algunes violències i d'alguns atreviments propis d'autor jove (ja vindrà la rebaixa amb els anys), que deixaren descontentes a les famílies *bien*, amigues del senyor Segarra, que omplien llotges i butaques, a nosaltres va semblar-nos molt propi i molt adequat. I tocant a la part purament literària, no cal insistir. L'autor de *El mal caçador* és dels que diuen lo que volen i parlen amb naturalitat. Tots els espectadors que coneixien al poeta líric, sabien que anaven a sentir bons versos i, la veritat és que no quedàrem defraudats.

En l'interpretació s'hi distingiren les senyores Nicolau i Fremon, el senyor Jiménez, que s'embirollava tot sovint, i els senyors Viñas i Munt-Rosés.

Les tres decoracions de En Rocarol molt oportunes i molt futuristes.

L'home.—Ja torna a ploure?... Aixís calguessin els ossos de qui jo sél
El gos.—Tan-de-bò.

—Acabada la guerra, que'n farem d'aquesta punxa del cap, els germanòfils?
—La poden fer servir per a menjar caragols.

ESPAÑOL

Després de *El quarto blau*, un alegre vodevill-comedia, gens brut, molt divertit i ple de *trucos*, perfectament traduït pel senyor Moliné, s'ha jogat *La nit alegre*, una obra molt veridosa que diu que engresca d'allò més a la especial concurrència d'aqueixos espectacles.

Per a avui, divendres, s'anuncia l'estreno de *El cant de la cigala*.

L. L. L.

Inaugurem en el nou any aquestes cròniques amb una curta prevenció.

Serem massa exigents en les nostres crítiques? No ofendrem sense volguer a ningú? El nostre antecessor *Hip* tingué en aquestes columnes hores ben amargues.

En sports, sembla mentida, però és allà on les persones són més susceptibles. Parleu, critiqueu, a un actor, a un pintor, a un autor dramàtic o líric, a un literat, i se sotmetrà gustós a les vostres nobles opinions en el cinquanta per cent del casos. Parleu d'un *sportmen* i ja cal que us cordeu bé les espartenyas. No més que li dirigiu la més petita censura, l'home s'enfadarà, cridarà entre els amics, us insultarà, i, si pot, us arribarà a la cara... si us hi deixeu arribar.

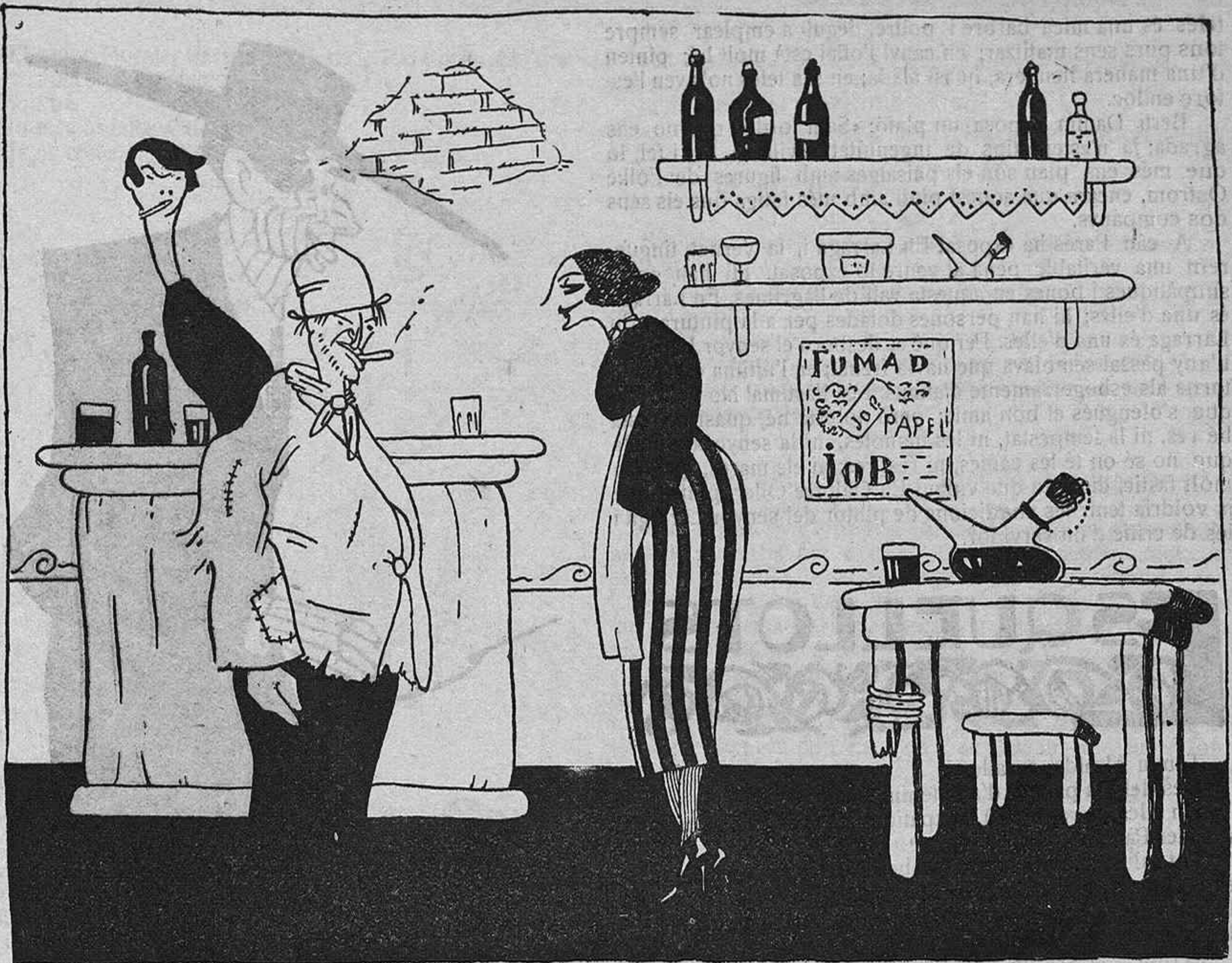
No hi ha cosa més delicada que el parlar de deportistes. Manca de cultura? Sobra d'ignorància? Excés d'apassionament?

Vagin-ho a saber.

El cas és que la crítica forta en els sports no pot ser-hi, sense que us perilli l'integritat física.

Nosaltres ja hi trobaríem el remei an aquest mal, però

VACANTS I VAGAROSOS

—Set mesos sense trobar feina, noia!
—I no't voldrien per sargento, ara que n'han despatxat tants?...

ens temem que ningú voldria acceptar-lo. Que comenci per ésser expulsat de tots els Clubs l'individu que agredeixi a un altre, sigui espectador, deportista o lo que sigui.

Amb aquest procediment milloraria la *classe*. Però hi ha qui necessita xicotots que fassin *por*, perquè aixís se creu més fort. I és una trista desgràcia que per aquest motiu perdurin certs procediments i s'aguditzin actituds que perjudiquen moralment als esports davant de la gent neutra.

Però no'ns posem serios i anem a lo nostre.

Lo nostre es parlar de lo que passa en el *cap i casal* de Catalunya cada festa que hi han sports, siguin els que siguin.

Diumenge passat, per la pluja, no hi hagué res.

Es a dir, tant com res...

Uns quants atletes locals i forasters correueren i saltaren pel fang en el Camp del «Barcelona», baix la direcció d'En Trabal, qui, al final, els feu un discurs pintoresc dels seus. Aquest xicot tira per a regidor, no hi ha dubte.

FLY

Quin bullici de criatures hi havia diumenge passat, a la porta del acreditat establiment «Calçats Sorpresa» del carrer de Salmerón!

La repartició de sabatetes als nens pobres se feu amb tota cura i normalitat. Fou un èxit per als organitzadors.

Felicitem als simpàtics *Reis* de l'esmentada casa.

NOTES D'ART

A les galeries Laietanes hi ha una interessantíssima Exposició de pintures del senyor Iturrino. La major part de les teles són desnús de dona i una miqueta eròtiques, però això tant se'ns endona i lo que'ns interessa és lo ben i fortament pintades que estàn les figures i la veritable gràcia que tenen. Se destaca entre elles un quadre amb dues figures agegudes, de les quals una, la que està boca enlaire és magistral, l'altra també molt ben pintada no té la importància de la primera. Amb figures vestides hi han també varies obres, una d'elles, molt hermosa, és la col·locada en un caballet representant dos jovenetes amb un jardí al fons; és una tela molt ben pintada, el color és delicadíssim i la pinzellada forta; en un altre quadre, també de dones vestides, en els ropatges, el senyor Iturrino sembla que construeixi a estil cubista; això no és cap defecte, però ho fem notar perquè podria senyalar un canvi d'orientació en aquest vigorós pintor, al que felicitem de veres per la seva exposició. Llàstima que la llum l'afavoreixi tan poc!

A càn Dalmau se presenten al públic de Barcelona els pintors suecs Berti Damm, Hadar Jonzen i Folke Ostrom, que després d'haver treballat una llarga temporada a casa nostra, exposen les seves visions dels paisatges catalans, especialment de la província de Girona.

Les obres exposades, més que obres definitives són estudis; emperò algunes n'hi han, especialment d'En Jonzen, que quasi ja són papellones i no crissàlides. El color d'aquestes

teles és una mica barbre i pobre, degut a emprar sempre tons purs sens matitzar; en canvi l'ofici està molt bé; pinten d'una manera lleugera, quasi alada; en ses teles no's veu l'esforç enlloc.

Berti Damm exposa un plafó: «Sant Jordi», que no ens agrada; ja n'estem tips de ingenuïtat sevillana. Fet i fet, lo que més ens plau són els paisatges amb figures de Folke Ostrom, encara que aquest pinti amb més fatiga que els seus dos companys.

A cà'n Parés ha exposat En Larraga i, la veritat, tinguerem una veritable pena al veure lo exposat. Hi han gents simpàtiques i bones en aquesta vall de llàgrimes, En Larraga és una d'elles; hi han persones dotades per a la pintura i En Larraga és una d'elles. Per què es desboca el senyor Larraga? L'any passat semblava que havia frenat; en l'última exposició torna als esbogerramençe d'abans. I és llàstima! No voldriem que s'ofengués el bon amic; però no està bé, quasi no està bé res, ni la tempestat, ni les manoles, ni la senyora aquella que no sé on té les cames, ni res, res; ni els marcs, que fan molt fàstic, digui lo que vulgui En Galofre Oller, pintor que ja voldria tenir les condicions de pintor del senyor Larraga i les de crític d'un servidor.

ESQUELLOTS

Tenim Alcalde, cavallers!
Des del dia primer d'any tenim Alcalde.
Un Alcalde republicà, simpàtic, artista, bona persona: En Morales Pareja.

Tot saludant-lo i felicitant-lo ben efusivament des d'aquestes columnes, L'ESQUELLA DE LA TORRATXA fa vots per a que durant la seva actuació (que desitjem sia ben llarga) no hagi de fer un sol dia de llit.

Perqué... ai, segons qui el substitueixi, Déu sab lo que pot arribar a succeir!...

Què els va semblar allò del bullit dels sargentos?
Res!... *Non ne parliamo più.*

Tot va ésser qüestió de indumentària.
Un grapat de senyors—que a la *cuanta* no tenen el dret de protesta ni de defensa com els altres—entren al matí vestits d'uniforme i surten a la tarde vestits de paisà.

Els sastres civils hi hauràn guanyat.
I fins a una altra!

El diumenge passat varen escapar-se tres presos de la Presó Model.

Pobrets! Devien haver escrit als Reis que els hi portessin la llibertat i, al veure's amb les sabates buides,... cames ajudeu-me! van intentar pendre-se-la pel seu compte.

Ve't-aquí a lo que porten els desenganys dels Reis: a les malifetes dels infants.

Per falta de electricitat han començat a tancar-se algunes fàbriques de Catalunya.

Els ministres catalans Ventosa, i Rodés, aixís que se'n enterin, tindran un gran disgust.

Tindran un gran disgust i, al veure que no poden normalitzar la situació, una de dues: o dimitiran o se'n aniran a passejar en auto per la Castellana.

Al donar compte de la presentació feta pel secretari del nostre Ajuntament, del nou Alcalde al alto personal de la casa, s'expressa aixís un diari:

EL TORERO D'HIVERN

—D'hivern. buenol... Però de neus i calamarchades, que ho sigui qui vulgui. Si això dura em falg souper-tangutista.

«El señor Morales Pareja manifestó a los empleados que ya les conoce de antiguo...»
Molt bé.
No més hi faltava afegir:
«Ja us conec herbetes, que vos dieu moraduix.»

«El teniente de alcalde don Emiliano Iglesias ha tomado...»
Ja hi som?.. Ai ai ai!...
«... ha tomado posesión de la tenencia de Alcaldía del distrito noveno.»
Ah!... vajal!... respirem!

Espigolem de unes notes municipals publicades en *Las Noticias*

«El dramaturgo don Ignacio Iglesias ha visitado ayer al nuevo Alcalde.»

Segur que endevinen lo que li va anar a demanar:
Que li deixés fer teatre català al mig de la Plaça de Catalunya. Teatre català, valent-se de unes quantes canyes i unes quantes espardenyas.

El número extraordinari de L'ESQUELLA corresponent a la setmana passada fou un èxit.

Això vol dir que'l públic correspon esplèndidament als nostres sacrificis per a que el nostre setmanari segueixi essent el *pimpollo* de sempre, a pesar de les circumstàncies i, sobre tot, a pesar de la fabulosa crisi del paper, que d'un quant temps en aquesta part està fent impossible la vida de tota publicació de caràcter popular.

I ara que parlem d'això, sàpiguen els nostres llegidors que, obligats a passar pel racer econòmic dels altres periòdics estem estudiant la manera de reformar les condicions de tamany o de preu de L'ESQUELLA, en el sentit de que en tant nosaltres hi perdem menys, els nostres estimats parroquians no sols no en surtin perjudicats, sinó que... hi surtin guanyant.

Ja tindrem el gust de posar-los al corrent quan sigui hora.

Musiqueria:

Els segon i tercer concerts matinals donats per l'aplau-dida *Schola Orpheonica* al «Teatro Cómico» foren escoltats per un auditori més nombrós encara que el primer.

Recordem, entre altres composicions ovacionades, la acurada interpretació de *L'hereu Riera*, *Sardana*, *Els tres tambors*, *Oh, quin bon ecol*, *Flors de la terra*, *Sota del olm*, *Patria jove*, i *La viuda del mariner*, les quals foren bisades en vista dels insistents aplausos. Naturalment com a propina, *La Marsellesa* i *Els Segadors*.

Felicitem an En Marcet i als seus voluntariosos *súbdits*.

Ahir, a la una del mig dia, degué tenir lloc al Restaurant-Casino del Parc, el banquet homenatge al eminent filòleg català En Pompeu Fabra.

L'acte, organitzat per alguns intel·lectuals tingué per objecte festejar l'èxit del *Diccionari Ortogràfic Català* i de la *Gramàtica Catalana*, publicacions que tan de bé fan a les nostres lletres i de les quals n'és autor el senyor Fabra.

Vagi, també, des d'aquestes columnes la nostra més coral felicitació.

Dissabte a la nit va explotar una bomba a la porta mateixa de la Qüefatura de Policia del districte de la Llotja.

I, al entrar en detalls, diu un diari:
«Vieron los guardias a dos sujetos que corrían a través de la neblina...»

Mau!...
A través de la neblina?...
No'm negaran que l'afer se presenta un xic boirós.

Coincidint amb el fracàs de la actuació directiva del Teatre Romea, s'ha estrenat en aqueix colísseu una obra d'En Segarra *Rondalla d'esparvers*.

No'm negaràn que el titulet resulta bastant simbòlic.

DAVANT L'HERCULES

—No està mal, no; però no sé... li trobo a faltar un no sé què...

—No sabs què?...[Que ets ignocenta, noia!...

Marquillas de Ahorro Doméstico

:-: Por no estar ultimados todos los detalles del concurso anunciado en el número anterior, se aplaza la publicación de las bases, hasta el próximo número

Si quiere saber donde se pagan mejor las ropas y trajes usados...

SE PASA A DOMICILIO

¡OJO! CASA JACQUES ¡OJO!
HOSPITAL N.º 102

Bazar de la Unión

UTILS PER A ESCRIPTORI
TINTES CLASES SUPERIORS

Unió, 3 Barcelona

V^{DA} DE P. BONET

REPRODUCCIONS
ARTÍSTIQUES

FOTOLITOGRAFIA

FOTOGRAVAT

AUTOTIPIA

TRICROMIA

Aribau, núm. 9, interior
BARCELONA

KOK-EXPRES

CENTRE de representació
i gestió d'assumptes
administratius, judicials
i privats

Préstams en hipoteca i lletra
(ràpid) = Quantitats disponibles
únicament per a traspassos
de herències = Reclamacions
hereditaries per la via judicial
i extrajudicial = Certificats del
Registre d'últimes voluntats,
de defunció i naixement =
Expedients pels moços de reemplaç
(Quintès)

Plaça del Teatre, n.º 6, 1.º
BARCELONA

BLOKS NOTES
a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN :: Unió, 3
BARCELONA

ANEMIA, CLOROSIS, PALIDEZ,
DEBILIDAD, OPILACIÓN, ESTERILIDAD, DESGANA,
se curan rapidamente usando las célebres

PILDORAS RESTAURADORAS
RESTAURADORAS
DE LA SALUD
DE
GONZALO FORMIGUERA

De venta en todas las principales farmacias y depósitos de específicos de España, América y Filipinas a 2'50 Ptas el frasco de 100 píldoras y 1'50 Ptas el de 50 píldoras. - Son falsificados los frascos que no digan **GONZALO FORMIGUERA**.

Depósito General - G. FORMIGUERA - Diputación, 304 - BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Cólicos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
L. AMBROSIO HERMANOS
Sintomas: Urolitiasis - Hexametileno Iotramina Formina

ADASE
folleto explicativo. Muestras a los señores médicos
Agto. gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 9 y 10 - Barcelona

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRÒNIC
I evitar les seves fatals conseqüències és el
LAXOL AMARGOS

Preciós regulador de les funcions gastro-intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sense rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convencereu
De venda en les principals farmacies

Tabarin "Moritz"

GRANS FESTES TABARINESQUES
RESTAURANT DE PRIMER ORDRE
Plaça Sepúlveda, 183 Telèfon 2044

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

EDITORIAL CATALANA

VIRGILI
ENEIDA

Traducció de Mossèn LLORENÇ RIBER

Un tom en 8.ª

Pessetes 2

ACABA
DE DONAR
A LA LLUM

Economia i finances

REVISTA QUINZENAL Surt els dies 10 i 25

Preu del número solt . . . . . 0'30 ptes.

Suscripció anual { a Barcelona. . . . . 7'— "

a fora . . . . . 9'— "

D'Ací d'Allà

MAGAZINE MENSUAL Surt el dia 10

Preu del número solt . . . . . 1 ptes

Suscripció anual { a Barcelona. . . . . 12 "

a fora . . . . . 14 "

AGRICULTURA

REVISTA QUINZENAL Surt els dies 8 i 20

Preu del número solt . . . . . 0'30 ptes.

Suscripció anual { a Barcelona. . . . . 7'— "

a fora . . . . . 9'— "

TAPES

AMB PLANXES DAURADES PER A ENQUADERNAR L'ANY 1917 DE
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Tapes soles. . . . . Pessetes 3'50 ——— Tapes i enquadernació. Pessetes 4'50

Publicacions de l'Institut de la Llengua Catalana

ACABA DE SORTIR

Diccionari Ortogràfic

PRECEDIT D'UNA EXPOSICIÓ DE L'ORTOGRAFIA CATALANA

SEGONS EL SISTEMA DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

REDACTAT SOTA LA DIRECCIÓ DE

P. FABRA

MEMBRE DE LA SECCIÓ FILOLÒGICA

En rústica: 5 pessetes

Relligat: 6 pessetes

GRAMÀTICA CATALANA

per **POMPEU FABRA**

Un tom 8.ª

3 pessetes

AVÍS

Queden completament agotats

L'Esquella de la Torratxa

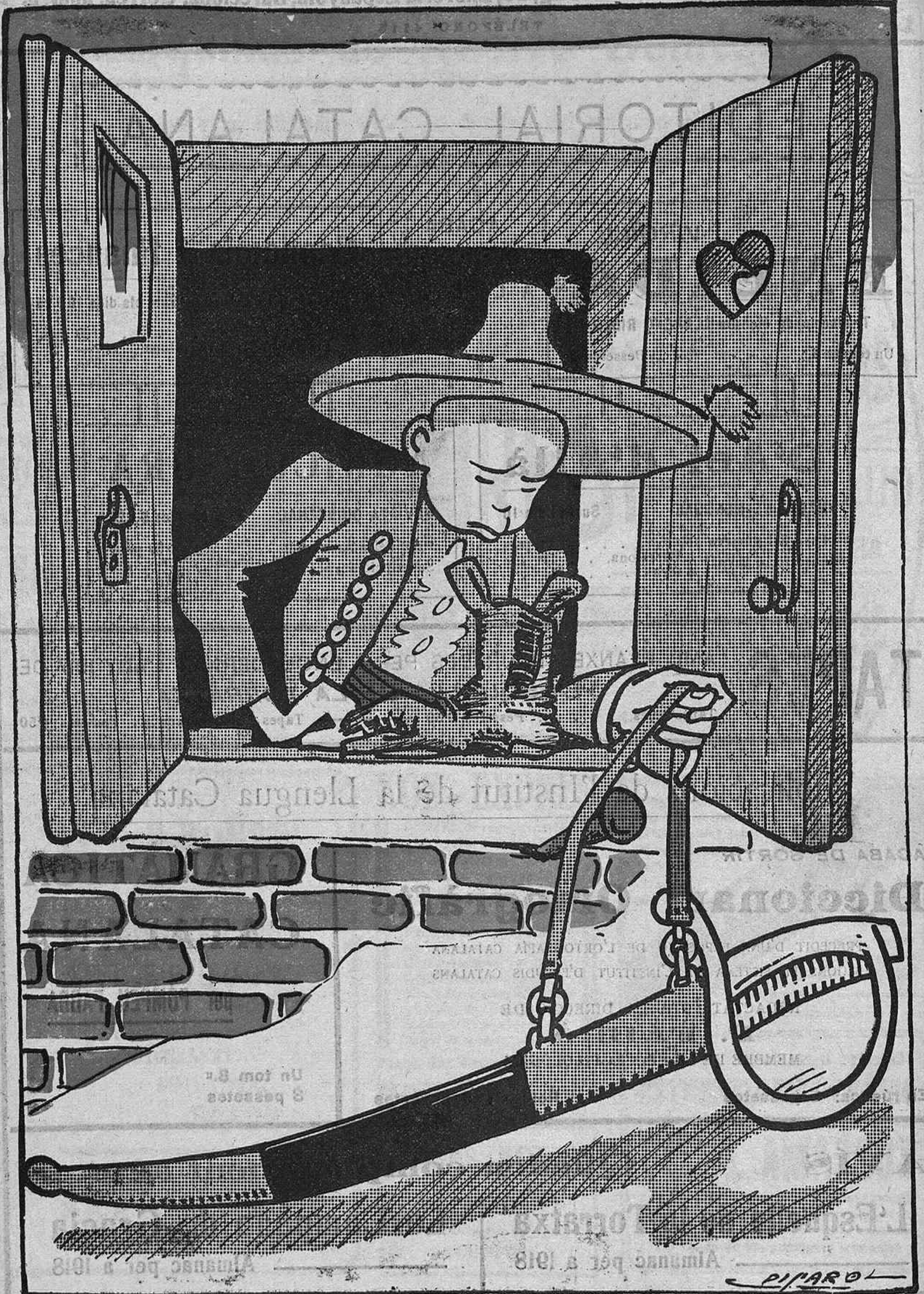
Almanac per a 1918

La Campana de Gracia

Almanac per a 1918

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravís, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

LO QUE LI HAN DUT ELS REIS

—Un sabre de debó?... Cristinal... Velam
si m'hi faré mal..